

EDINOST

Glasi slovenskega političnega društva za Primorsko.

«EDINOST» izhaja 2 krat na teden vsako sredo in soboto o poludne. Cena za vsako leto priložno 7 el. za poln leta 3 el. 50 kr., za štiri leta 1 gl. 75 kr. — Sama priložnost 1 gl. 50 kr. za celo leto. — Posamezne številke se dobivajo pri opremljenosti in v Trstu do 10 kr. v Gorici in v Ajdovščini po 15 kr. — Naročnice, rakob. seje in inserate prejema Opremljenost, via Torrente. «Nova tiskarna».

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu «via Torrente» «Nuova Tipografia»: vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Italija in Avstrija.

II.

Rekli smo v zadnjem članku, da ima Avstrija vse preveč obzirov z sosednjo Italijo, katera pa Avstriji to slabo vrača. Danes oglejmo si še od bliže to Italijo, da se prepričamo, da Avstriji ta država ne bi mogla biti nikoli koristna in zanesljiva zaveznica. Politične razmere Italije so take, da se ne more skoro verjeti na stabilizacijo sedanje državne osnove. Črv, ki največ izpodjeda to državo, je republikanska stranka, katera je mogočnejša, nego mi vidimo in kakor poročajo nekateri dopisniki v avstrijske liste. Republikansko stranko v Italiji vodijo jako zmogljivi, učenj in talentirani ljudje, ki so tudi možje bolj čistih rok, nego vladini pristaši in kraljevski uradniki, mej katerimi vlada največja korupcija.

Zato tudi vidimo, da je vsakej monarhične stranki silno težavno vladanje in da se vsaka taka stranka le s pomočjo jako šibkih kompromisov more vzdrževati na krmilu. Tudi o sedanjem ministerstvu se je pisalo posebno v avstrijskih listih, da stoji trdno, kakor zid; ali v istini reč ne stoji tako; Depretis-ovo ministerstvo le krpa od časa do časa, kakor jetičen človek in le s takim krpanjem podaljšuje svoje življenje, katero pa se ne bode moglo niti več dolgo podaljšavati.

Zunanja politika italijanske države pa je popolnoma napačna; kajti ona je politika prefriganca, ki se ozira po vseh in le glede na to, kedo več da za usluge. Italija se je le na ramenih drugih združila, ali Francozom, posebno Napoleonu III., kateri je postavil temeljni kamen nove narodne državi, skazala je Italija najgršo nehvaležnost. Zato pa bolj viteški Francoz, akoprem tudi Latinec, zaničuje italijansko pleme in mogoče je, da tudi Nemci, ki so bili drugi po-

krovitelji nove Italije, tudi še poskusijo italijansko lokavost.

Italijanska zunanja politika torej nema nobene tradicionalne stalnosti, ampak se naslanja na slučaje in na srečo; taka politika pa utegne škodati Italiji samej osodopolna postati. Glede Avstrije imajo skoro vsi italijanski državniki le eno spekulacijo; oni čakajo, da Avstrija pride v zadrege, potem jej morda ponudijo svojo pomoč proti odškodnini, uže znamo, kakej; ako pa bi to Italiji ne kazalo, združi se tudi proti Avstriji, da jej le zaveznik zagotovi avstrijskih dežel.

Notranje razmere italijanskega kraljestva so tudi jako slabe in nestalne.

Stranke so si vedno v laseh in posebno mogočna je, kakor smo uže rekli, republikanska stranka. Boj gre torej v prvi vrsti za republikansko ali monarhično načelo; dinastija Savojarov torej ni tako trdna na prestolu, kakor na priliko naša, habsburška. Da je hotel Garibaldi biti načelnik italijanske republike, ogromna večina bi ga bila izvolila. V Avstriji bi kaj takega bilo popolnem nemogoče, ker s propadom vladajoče hiše bi morala razpasti vsa država. Avstrijska ljudstva se pač prepirajo zaradi narodnosti, ali cesarska rodbina je vsem narodom sveta, vsa ljudstva odkritosrčno ljubijo cesarja.

V Italiji pa so tudi jako slabe ekonomske in socialne razmere in republikanci se z uspehom naslanjajo tudi na nezadovoljnost nižjega ljudstva, kajti rokodelci nimajo zaslužka, kmetijski stan pa je v Italiji, kakor znano, popolnoma rob. Znano je, kako so se v mnogih krajih na Italijanskem kmetje uprli gosposkam, ali to vse je še le začetek, kajti v Italiji mora priti še do hujših agrarnih zarot in vstaj, nego na Irskem, ker italijanskega poljedelca stanje je gotovo še slabše, nego pa Irskega. Socijalisti bodo torej v svojem času imeli lahko reč, da pobunijo

italijansko nižje ljudstvo, in socijalistom v roke delajo tudi republikanci sami. Ali mej republikanci so tudi taki posestniki, ki se ne vjemajo z načeli socializma; iz česar je toliko bolj razvidno, da so socialne razmere na Italijanskem jako slabe, oprezne in da je v Italiji pravo ognjišče za vsa prekucijska dela. Italijanski narod je sploh uže navajen zarotam in preukcijam, vsa njegova zgodovina nam kaže, da je ta narod jako sprejemljiv za punte in zarote. Uprav zdaj se vrši na Italijanskem velika kriza, katera je sam kralj moral storiti vsaj začasni konec s tem, da se je poprijel skrajnega sredstva, razpusta parlamenta, ali težko bode to sredstvo za dolgo izdatno, kar nam zopet jasno kaže nestalnost notranjih razmer ital. kraljestva.

Uprav zato pa ne bode italijansko kraljestvo nikoli dober in koristen zaveznik nobene države, najmanj pa Avstrije. Zato pa se je čuditi, da imamo v Avstriji celo nekatere take državnike, kateri govore za zvezo Avstrije z Italijo, kar kaže, da so nekateri krogi mnogo pozabili, pa nič se ne naučili.

Ako pride kedaj do velikega boja mej Nemci in Rusi, bode Avstrija zbog nje lege in nje sestave morala ostati neutralna, to bode tudi Italijo primoralo, da miruje, sama Italija pa ne bode mogla nikoli Avstrije napasti. Zatorej dobro: prijatelji z Italijo, kolikor hočete — pa le od daleč.

Avstrija pa naj pozabi na vse italijanske tradicije, katere so le si-renske glas, in ako to stori, obrne se tudi tukaj na meji marsikaj na boljše.

Govor

državnega poslanca dr. Vitezića v poslanskej zbornici, dne 7. aprila.

Kvarnerski zaliv je predobro znan zaradi silnih neviht in tam vladajoče burje. Prav tako je tudi znano, da se tam dogajajo čisto nesreče, to je, da se večje ali manjše ladje razbijajo in tako poginjajo

ljudje in njihovo imenje. I danes vam navajam žalosten slučaj, ki se je še le te dni dogodil.

Tržaške novine, ki so danes dospеле, pripovedujejo o tem slučaju.

V časniku «Il Mattino» od 6. aprila popisuje se ta slučaj tako le:

Dne 30. min. meseca je odplul z ladjico iz luke Rabca finančni komisar Dragotin Stefanutti, vodja tamošnje finančne postaje Novak in dva finančna stražnika, da opravijo predpisano jim službo. Kam so bili zaneseni in v kako pogubo so prišli, to je doslej še uganka. V Rabcu so jih čakali cela dva poslednja dneva, namreč v sredo in četrtek, 1. aprila. Naposled so pripovedovali včeraj, to je 5. aprila, nekateri ribiči, da so videli neko finančno ladjo, razbito na lsterske obali blizu Plominu. O osobah, ki so bile na ladji, ni nobenega glasu in so gotovo poginoli.

Taki slučaji se dogajajo zelo pogosto. Tako je pred letom dni neka trageta — prevozna ladja — odplula izpred Reke proti Lovranu, tudi to je zajela nevihta, in ako se ne varam, poginolo je pri tem sedem oseb. Jasno je torej, da se je treba posebno brigati za to, da se napravijo v teh krajih varne luke, kamor bi se v nevarnosti ladje zatekale in otele. V prejšnjih časih se žalobog o tej stvari ni mnogo storilo. Skrajni čas je torej, da se popravi to, kar je bilo zanemarjeno, in meni je s hvaležnostjo pripoznat, da je visoka vlada v zadnje dobi uvidela, da se mora temu zlu doskodoiti, ker je ona n-katera lukna dela prišla, ali jih miali priči. Tako se dela uže dve ali tri leta na lukobranu v Novej Baški na otoku Krku z skupnim stroškom 149.455 gld. Prav tako se namaja v letošnjem proračunu več luknih del, tako n. pr. podaljšanje lukobrana v Voloskem, naprava lukobrana v Vrbskem na otoku Krku; za vsako teh del je določena obrokova vsota 4500 gld., a skupni trošek za vsako teh del znaša po proračunu 48.000 gld. Uvrščena je tudi obrokova vsota 4000 gld. za napravo mosta v osorskej Kavanelli, v skupnem strošku 9000 gld. in več drugih del.

Ko izrekam tukaj v imenu mojih volilcev visokej vladi zahvalo, ne moram si kaj, da ne bi jej priporočil nekoliko vrlo važnih luknih del. Kakor prvo in najpotrebnejše delo smatram jaz napravo lukobrana v Iki pri Opatiji. Na vsej obali od luke Rabca pa do Reke — to je prav tisti kraj, kder nevihte besne, in kder se je dogodila malo poprej omenjena nesreča — ni nobene luke za večje brode.

Ko bode gotov lukobran v Vrbskem, gotovo se bodo mogli tu manjši brodovi iskati zavetja, a za večje brode tu ne bode prostora. Vidljiva je tedaj potreba, da se napravi v luki Ika lukobran, da postane luka dobra. In res je uže v proračun za leto 1875 uvrstila visoka vlada

PODLISTEK.

Málaviká in Agnimitra.

Indijska drama Kálidásova.

Na slovenski jezik preložil
dr. Karol Glaser.

(Dalje).

Vidušaka.

Vprašala je; dasi sem bedak, pa sem vender imel pameten govor takoj pripravljen. Rekel sem jej da po mnenju astrologov tvoje zvezdi preti nesreča; da jo odvrneš, izpusti vse jetnike.

Kralj (veselo).

Dalje, dalje.

Vidušaka.

Ker se je pa kraljica Iravati je bala, je to slišavši mene poslala, da bi se videlo, kakor da bi bil ti naročil jih izpustiti. To se je jej tudi primerno zdelo in tako se je potem zadeva vršila.

Kralj (Vidušaka objemši).

Vidušaka moj dragi, to uže sprevidim zdaj, da ljubiš me močno. Prijatelj prebistra pamet koj izmislil sredstva, da pomaga nam,

Pa tudi poti najtežavnišo
Pokaže nam prijatelj ljubav.

Vidušaka.

Ne obotavljaš se. Málaviko in njeno prijateljico sem pustil pri vodni hiši in sem tebi naproti hitel.

Kralj.

Dobro, hočem jo pozdraviti, hodi naprej.

Vidušaka.

Tu sem le, gospod, tu sem. (Hodita sem ter tja). Tu le je vodna hišica.

Kralj (v skrbeh).

Tu le prihaja Čandrika*, služabnica Iravatina in pobira rožice. Skrijva se malo za zid.

Vidušaka.

Zares: tatovi in zaljubljeni se pred mescem skrivajo.

(Oha storita kakor povedano).

Kralj.

Kako bi me neki tvoja prijateljica pričakovala? Hodi, hočeva je iz line opazovati.

Vidušaka.

Dobro.

(Oha stojita in gledata).

(Málavika in Bakulaviká se prikažeta).

Bakulaviká.

Pozdravi kralja, ki ga tam zadej vidiš.

Kralj.

Kaže jej, kakor slutim, mojo sliko.

Málaviká (veselo).

Poklanjam se ti: (proti durim gledaje, žalostno). Prevarila si me.

Kralj.

Z veseljem opazujem, kako se Raduje deva in pa žalosti. Čutila, ki jih izraža lotus. Ko vzhaja sonce ali gre v zatop, Čutila prav nasprotno kaže nam. Obraz device, jasen pa temen.

Bakulaviká.

Saj je to gospodova slika.

(Obe padeta na kolena).

Zmaguj, gospod zmaguj!

Málaviká.

Ko sem ondan blizu njega stala, mi njegov pogled nikako ni tako ugajal — bila sem prestrašena — kakor zdaj, ko ga gledam samo na sliki.

Vidušaka.

Si slišal? Ali ne sledi iz tega, da te ona še ni tako na tanko pogledala, kakor ti njo? Zastonj se tedaj ponašaj z mladostjo, kakor jerbas z dragocenostmi, ki so v njem.

Kralj.

Če je močno i zvečan ženski spol, Je vender blag pa nežen in pošten! Prav rado miali si dekle, kako Je z ljubčekom kramljalo prvokrat;

* Čandrika pomenja tudi lunin svit.

Pa vender naravnost na dragoga
Ne gleda tje, ker se sramuje se.

Málaviká.

Prijateljica kdo pa je ta, katero kralj tako poželjivo po strani pogleduje.

Bakulaviká.

No, to je Iravati, ki poleg njega stoji.

Málaviká.

Kralj se mi ne zdi uljuden, ker vse žene zanemarlja in samo enej v obraz gleda.

Bakulaviká (za se).

Ona bo še sliko gospodovo smatrala za gospoda samega in se bo še vjezila; hočem se malo z njo pošaliti. Prijateljica, saj je gospodova ljubica.

Málaviká.

Pa zakaj se mučim s tem? (Se obrne nevoljno na stran).

Kralj.

Glej, glej, prijatelj dragi, deklico, Kako se v jezi lice jej kremži. Da kruži se znamenje barvano Na čelu glej, kako presretno zdaj Predstavlja devo, jezo prav močno. Učitelj bistri jo je naučil.

Vidušaka.

Zdaj se bo zgodila sprava.

Málaviká.

Častni Gautama spremlja gospoda. (Hočem se povrnuti na svoje prvo mesto).

(Dalje prih.)

vsoto 8000 gld., kakor drugi obrok skupne vsote 33.000 gld., a ta predlog je bil v državnem zboru zavrnjen; ker sem znal, da se z njim še ni pričelo, pral sem kaj je temu vzrok, in reklo se mi je — ne vem, je li to resnično, ali ne, prosim, da se me poučijo — da se je pri pregledu gradbenega načrta našlo, da lukobran, postavljen na onej strani, kjer je bil prvotno namenjen, ne bi nič koristil, in da je potreba, da se napravi na nasprotni strani. Ker je pa na tej strani morje veliko globlje in bi tedaj tudi lukobran moral veliko globlji biti, bil bi vsled tega tudi trošek veliko večji, nego je bil proračunjen za prvi lukobran.

Jaz menim, da je to razlog, da se to delo ni izvršilo. Ker je pa — kakor sem uže rekel — na tem prostoru dobra luka neobhodno potrebna, zato gorko priporočam visoki vlad, da se zopet poprime tega dela ter da zgradi ta lukobran kakor hitro mogoče.

Priporočeval sem večkrat tudi drugi dve zgradbi v poprejšnjih zasedanjih, in te ste napravili lukobrane v Starej Baški na otoku Krku, in v Belem, na otoku Cresu.

Nečem nadlegati visoke zbornice z onimi razlogi, s katerimi sem skratkavo prošnjo podprl, in to tim manj, ker ne mislim zdaj o tem nikakega predloga staviti. Omeniti hočem samo na kratko, da vladajo v obeh teh mestih iste okoliščine, da ste namreč obe od sveta odcepili, ker nimate ni ene ceste i nobene luke.

Ako se bi postavili v teh krajih lukobran, ki ne bi posebno mnogo stal, potem bi mogli ljudje vsaj od morske strani dohajati. Oni imajo nekoliko malih ladij, ali morajo jih zdaj na obali vlačiti, ker niso dosti zavarovane proti morskim valovom.

Na vzhodni strani otoka Krka je politična občina Dobrinj. Ona ima več krajev, ki imajo v silu skupno lučico — mandracchio. — Jaz rabim to besedo, če prav je nedavno nek zastopnik rekel, da ni italijanska. Jaz menim, da je to prava tehnična beseda, katero rabijo mornarji sploh. Ker vlad tam silna burja, bilo bi potrebno, da se od strani burje napravi majhen mol, kar bi stalo 4000—5000 gld. Tako bi narod dobil na vzhodni strani prično dobro luko. Konečno bi preporočil še eno delo v luki mesta Krka. Ta luka bi sama ob sebi bila izvrstna, ker je od burje zavarovana in primerno prostorna, samo da ne bi bila preveč zasuta, ker uže davno ni bila očiščena.

Vsledi tega ne samo, da ni brodarstvu koristna, ki bi sicer mogla biti, temuč tudi zdravju prebivalcev zelo pogubna in to zaradi nesnage in drugih neorganiških stvari, katere, za časa oseke izločene parjenju, kužjo zrak, kar povzroča posebno po leti in jeseni mrzlico, katerej podleže mnogo prebivalcev.

Bilo bi tedaj potrebno čiščenje te luke ne samo iz gospodarstvenih, temuč tudi iz zdravstvenih razlogov. Res je, da bi se morala obal popraviti, predno se izčisti luka, ali to delo je, kakor sem rekel, potrebno i ne bi zahtevalo mnogo troškov.

Sklepam s željo, da bi imel trgovinski minister ono dobro voljo, ono marljivost in ono strokovnaško znanje v pomorskih zadevah, kakoršne je prejšnji upravitelj, gospod minister baron Pino vedno kazal. (Dobro! na desnici.)

Upravitelj ministerstva trgovine, Pusswald, odgovoril je takoj poslancu Viteziću tako le:

Vsojam si naznaniti visokej zbornici, da vse dotično, za kar sem zvedel, in vsa priporočila, ki spadajo v moje področje, in kolikor jim je mogoče ustreči po proračunu, z največjo pripravnostjo v znanje jemljem, in da se jim ustreže, kolikor je to mogoče.

Kar se tiče želji, izrečenih od gospoda predgovornika, zastopnika vstočnih krajev Istre, glede poprave in naprave lukobranov in luk v raznih krajih Kvarnera, moram vsacega uveriti, da je trgovinskemu ministerstvu potreba onih del uže davno znana. Za vse one luke, lukobrane in lučice (mandracchio), napravljeni so načrti in jaz moram Vas uveriti, da se ta dela tudi izvedo, kolikor je to poleg proračunskih sredstev mogoče.

Kar se tiče potrebe izčiščenja luke v Krku, ki je trgovinskemu ministerstvu uže več let znana, postavi se uže v bodoči proračun potrebna vsota za to delo, ki je potrebno ne le iz brodarstvenih, temuč tudi iz zdravstvenih ozirlov. (Dobro! Dobro!)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Poslanska zbornica se je danes zopet odprla. Na vrsti je več interpelacij. V drugi seji 7. t. m. pride na dnevni red zakon o ponesrečbah in se utegne v treh ali štirih sejah rešiti. Odsekovo poročilo o zakonu, glede zavarovanja delavcev v primerljajih bolezni, razdeli se v malo dneh.

Ko se reši zakon o ponesrečbah, pride na vrsto zakon zastran oprostivne davkov pri elementarnih škodah in potem se bodo razpravljali predlogi, glede predrugačbe tiakovnega zakona. Potem pridejo na vrsto nekatere manj važne zadeve. Večina državnega zbora ima tudi namen, opravilni red nekoliko predrugačiti. Ona namerja namreč omejiti predolge razprave pri prvem čitanju predlog in potem določiti, da se ima po imenu glasovati i tedaj, ako zbornica tosklene, ne pa, ne pa če to zahteva petdeset poslancev.

Ogerski pravosodni minister Pauler je 30. aprila popoldne umrl.

Hrvatski poslanec dr. Tuškan je bil 1. t. m. zaradi krive prisega obsojen v dveletno teško ječo v zgubo doktorstva in povračilo sodnih troškov. Zagovornik je napovedal pritožbo členosti.

Vnanje dežele.

Mej papežem i nemško vlado se prijateljske razmere vedno boljšajo, dokaz temu je mej drugim gotovo tudi to, da je nemški cesar poslal papežu za velikonočni dar dragocen zlati križ.

Italija v Afriki nema sreče. Zopet so dopele slabe vesti iz ondotnih krajev. Grofa Antonelli-ja, ki je uže več let v Škovi, pridržal je kralj Menelik kakor vjetnika. Italijansko ministerstvo pa ni jedino v tem, kako naj bi se postopalo v tej zadevi. Vojni minister, general Ricotti, hoče vojno brez odloga, minister zunanjih zadev, grof Robilant, pa se temu odločno uatavlja. — Poroča se dalje, da ste italijanska in angleška vlada povabili francosko, naj se udeleži ekspedicije proti Hararu. Italija je določila v ta namen 1500 mož, 800 izmej posadke v Masavi, ki so uže privajeni na afrikanško podnebje, dobilo je uže ukaz, naj se pripravijo na vkrcaje v Zejlo.

Ta stvar Italijo toliko bolj peče, ker je zdaj uže znano, da je bil grof Porro z svojimi tovariši umorjen iz političnih ozirlov, in sicer iz zaničevanja italijanske moččnosti. Italijanska vojska se je namreč pri Masavi tako vedla, da se je Afrikanci niso nič bali, tedaj tudi nič ne spoštovali i da ne bi bili zaslanjali Angleži, uže davno bi jo bili Afrikanci napadli in poklali; ganoti se iz Masave uže tako nikamor ni upala. Poleg vsega tega pa je še abisinjski kralj odbil vsako prijateljstvo z Italijo, italijansko poslanstvo, ki je neslo kralju bogate darove, še pustilo se ni v Abisinijsko italijanski poslanec se je moral brezvspešno vrniti, Italiji v veliko sramoto. Vse to je mej afrikanjskimi rodovi vtrdilo vero, da Italija nema nikake moči, in zato se je tam doli nobeden ne boji, zato je bil umorjen Porro in vsi njegovi tovariši. Da take sramote, takega zaničevanja Italija ne more trpeti, to je jasno. Ona se tedaj mora maščevati, da opere svoje ime, a pri tem se skoraj gotovo zaplete v zanjke, iz katerih se pošteno ne bode mogla oteči. Nakoplje si na glavo toliko troškov, da jih ne bo mogla pokrivati, afrikanško podnebje in puščave sinovi pa bodo italijansko vojsko gonobili, da bode strah. Nobena italijanska vlada pa v parlamentu ne bode mogla tako pogubljive i nespametne politike zagovarjati. Italijo je napuh peljal v Afriko, a denašnji Rim ne bo videl zmaganega Jugurte v svojih zidovih, ne bo se grel na požaru mesta Kartago; sicer ne pride Hanibal pred ozidje mesta Rima, a Afrika vendar utegne vreči pred Kvirinal sulico, ki bo hodla italijanska srca.

Grško prašanje je še vedno zelo nejasno in zmedeno. Poročila si nasprotujejo in skoraj gotovo je, da grška vlada dela hinavsko politiko. Od ene strani se trdi, da se je grška vlada velelastim udala, od druge pa prav nasprotno; odgovor, kateri je dal Delyannis velelastim na ultimatum, ni tak, da bi ustregel bil njih željam in zahtevam. Velelasti so zahtevale, naj Grška razoroži v osmih dneh, Delyannis pa je njihovim poslancem dal tak le odgovor: Naznanjam vam, da je kraljeva vlada sklenola, ravnati se po nasvetu francoske vlade. Grška vlada se toraj pustila za vsak primerljaj odprta vrata. Na Grškem se tudi iz vladnih krogov širi vest, da je francoski poslanec v imenu francoske in družih vlad dal zagotovilo, da Grška dobi

meje, določene v berlinskeji pogodbi, ako se uda, dalje se poroča, da so dobili grški poslanci na evropskih dvorih naročilo, naj izjavijo, da Grška razoroži, oko velelasti potrdi francosko zagotovilo, sicer je pa ultimatum ne prestraši. Vsled tega je dobil francoski poslanec ukaz, naj grške, vladi razloži francosko mišljenje, da se francoska vlada v grško prašanje ne bo vtikala dalje, nego to dopušča njene razmere do družih vlad, in da ima ona trdno voljo, ogibati se posameznega postopanja.

Zadnja poročila o grškem prašanju ne kažejo na to, da bi se Grška udala; čuje se celo, da se poslanci velelasti uže pripravljajo k vkrcaju na vojne ladije, kder bodo pričakovali novih ukazov od svojih vlad, ker Delyannis noče odjenjati. 3. t. m. so imeli poslanci skupno posvetovanje. — Francoska vlada je poslala vsem svojim zastopnikom v zunanjih državah okrožnico, v katerej jim ukazuje, naj dotičnim vladam naznanijo, da je francoski poslanec v Atenah dobil ukaz, Delyannisa kategorično opomniti, da Francoska pri zadnjem prijateljskem koraku nič ni obečala, ampak le naglašala prijateljske čute Francoske do Grške in priporočala naglo razorožitev, katero velelasti žele.

Iz Belega grada se 3. t. m. poroča, da je kralj izdal ukaz, po katerem se ima odpraviti stojna sodba v okrajih, kder je bila oklicana in po katerem stopi zopet v veljavo preklicani zakon o tisku in združevanju.

Mej Francosko i Nemško se vzdigujejo hudourni oblaki; vse kaže da ne bode dolgo, ko se mej tema državama zopet uname strašen boj. Francozje zgube dveh lepih dežel ne morejo pozabiti, še bolj pa jih peče nemški napuh in zaničevanje, s katerim se Nemci ozirajo na Francoze. Te dni je prišla na Francoskem na svitlo neka knjiga, v katerej je dokazano, da so Francozje bolj oroženi in močnejši od Nemcev; ta knjiga ima gotovo ta namen, Francoze pripravljati na vojno zoper Nemce. Ni tudi dvombe, da Bismarck voha uže duh francoskega strelnega prahu; to kaže vse njegovo vedenje, posebno pa tako nagla sprava s papežem, Bismarck hoče imeti mir doma, on se hoče spraviti s katoličani, da mu ne bodo na poti, ko vstane silna vojna mej nemškim in francoskim narodom.

DOPISI.

V Trstu 4. maja. Položaj, v katerem se nahajamo mi tržaški Slovenci, res je slab in za našo narodnost nevaren. Tu smo kakor perje na burji, koja dela z njim, kar hoče in ga ponesi, kamor hoče. On vseh strani nas hud veter piha ter nas hoče odnesti tja kam na Kranjsko ali v deveto deželo, od koder naj se nikdar več ne vrnemo. Tako vsaj bi hoteli ta lahonska burja se zavednejši Slovenci tukaj živeti! Zavedanje Slovencev se jim zdi nevarno, radi česa bi hoteli navdušenejši od nas v stran spraviti ter se nas tako za vedno okrižati.

Ako bi tem volkovom bil zapovednik zviti Bismarck, ne bilo bi to nobena težkoča, ker ukazal bi, in vsi bi se mu morali, hočeš ali nočeš, pokoriti, kakor so mu morali biti pokorni Poljci. Ali tako železnega vodje še nemajo, pri nas ne vlada še zakon enak onemu na Pruskem, naši Lahoni morajo biti tudi nekeje drugeje v šej oblasti podvrženi ter jo siloma slušati; niso še (in ne bodo nikoli) neodvisni in pri vsej dobri volji, vse tuje Kranjce iz Trsta spraviti, ne ostane jim drugo, nego jih gledati kako se bore se življenja silo.

Z namenom Slovence črtni ter kolikor možno svoje pristaše nanje nahajkati, proglasili so tu živčje Slovence za tujce, ki nemajo pravice tu živčje iskati — v tem povsem laškem mestu!

Kakor smo rekli, treba jim je še železnega zapovednika in neomejene oblasti, da svoj heroični čin izpokanja oživotvori. Tak vodja se bode morda rodil mej Slovenci, zataji svoj rod in svojo krv, proda se jim in postane njih najvišja in najzaslužnejša oseba — naroden mučenik. Mi mu le privoščimo, da ne postane enak zloglasnemu renegatu in človeškemu zavržku Oberdanku.

Ker se pa taka pokveka ni še rodila, ker tržaški magistrat ni neodvisen in samostojen, ampak mora slušati višjo oblast, nismo mi Slovenci še prisiljeni od tod pogneti, ampak pravico imamo, kakor vsi drugi narodi, tu ostati in se pri tem tudi po svoje razvijati.

Naj se nam pa pri tem le polena polnoge mečejo ter se nam narodna omika

zavira — constantes usque ad finem — do konca moramo se bojevati in uriti, namreč, dokler ne napoči dan pravice ter se nam dade po državnem zakonu zatrjene drugim narodom enake pravice.

Dobro vemo, da so to za sedaj le pla desideria, kajti sovražni piš hoče nam odnesti vsak napredek in uničiti vsako iskrico domoljubja, koja se v našem arcu zaseje. Ali temu ne bode, kakor uparno, vedno tako; upanje nas ne sme zapustiti, ono naj nas vodi v domoljubnem delovanju in žrtovanju.

Ni nam treba opisovati lahonskih nadvladalcev, ker poznajo jih dobro vsi Slovenci, vsaj iz raznih popisov in tarnjanja po časnikih. Taktike jim jako pomanjkuje, ali v svojih naporih in ugonobljevanju slovenskega, tukaj živečega elementa, vodi jih le prenapet narodni fanatizem in strah.

Da, uprav fanatizem je ono svojstvo, koje jim očesa zavezuje, da mahajo, povsem, kar po Slovanskem diši; neke baže fanatizem, ki nam popolnoma manjka. Naj k temu dostavimo še krubohorstvo, lastni dobček — in koj razvidimo uzrok tega fanatizma ali prenapetega domoljubja.

Vodje naši so lahoni (čeprav slovenskega, turškega ali afrikanškega rodu), kar oni vkažejo, moramo mi tudi storiti, tudi mi moramo biti lahoni in razširjevati laščino — Drugači nam vzemo kruh. Trebuh nam je pa ljubši, nego vse drugo. — Glejte pomišljanja teh kolovodij! In enak mora postati vsakdo, ki pri njih službe išče.

V istini je krubohorstvo, kateremu so naklonjeni vsi v službah magistratovih ši-veči uradniki in slugi. Za ljubi kruhek se bore in radi tega izdajajo svojo krv in širijo laško kulturo in ideje. Strah pred zgubo tega nadvladanja in službe napolnuje jih, ko se grozno repenčijo na uboge Slovence, koji iščejo žalostni stanek zholjšati in svoje ljudstvo odtegovati od renegatstva in pripeljevati ga k zavedanju svojega rodu in pravice.

Da je vse njih potegovanje le krubohorstvo — kažejo zadnji primankljaji v raznih mestnih blaginjah, koji primankljaji ne morejo se drugače razlagati, nego z grozno hudobijo, ki vlada mej temi možmi, ki uže toliko časa ukazujejo ubogim tržaškim prebivalcem, ki so bili tako slepi, da so jih v mestni zbor volili, da sedaj v mestne uradnike postavljajo človeške pokveke brez srca in vere, ki se upajo iz blaginje krasti od ljudstva prižuljeni denar!

Evo Vam morale naših lahonskov! — Kradi, da te le na zgrabijo! — to je njih načelo.

Domače in razne vesti.

Tržaški namentnik, g. bar. Pretis, je nekoliko bolan in pojde nekda na daljši odpust. Za zdaj gre z družino v Gorico; kesneje pa najbrže v Aussee na svojo graščino.

Odklikovanja in imenovanja.

Gosp. Josip Nakus, kurat v Planini, dobil je zlati križec za zasluge s krono. — G. Simon Rutar, profesor v Spletu, imenovan je asistentom tamošnjega muzeja. — G. Rudolf Zarli, kancelist pri sodnji v Tolminu, imenovan je c. kr. okrajnim tajnikom na Kranjskem.

Pomiloščenje. Tisti Kralj, morilec svoje pastorki, ki je bil nenavno v Ljubljani na smrt obsojen, pomiloščen je na 20 letno teško ječo.

Jakob Petelin slaven skladatelj, slovenski. S tem naslovom je priobčil g. Janko Leban, znani kraški učitelj, zanimivo razpravo v 5. listu »Ljubljanskega Zvonca«. O Jakobu Petelinu namreč do danes Slovenci nismo mnogo znali, kako izborni skladatelj je bil. Rodil se je Jakob Petelin okolo l. 1550 na Kranjskem. Bil je kapelnik pri škofu Stanislavu Avloškem v Olomuci, ter po neje pri cesarji Rudolfu II. v Pragi, kder je umrl 1591. leta. Petelin je bil izborni cerkveni skladatelj, tako celo, da so ga nekateri višje cenili od Palestrine. Gospod Janko Leban omenjuje Petelina slovenskega muzikalnega Kolumba ter meni, da si je krajski rojak skoro gotovo pod tujim vplivom premenil blime v nemško Hänel ali latinsko Gallus. Na omenjeno Lebanovo razpravo opozarjamo naše razumnosti.

Šolske naredbe. Nekda je uže gotovo, da bode učiteljsko pripravništvo uže prih. Šolsko leto preseljeno iz Kopra v Trst. Boljši za učitelje, za učenice in sploh za uk! Tudi v drugi premembli se močno govori, gimnazija v Pazinu bode nekda uže drugo leto premeščena v Pulj. To kaže najbrže, da vlada noče spremeniti pazinske gimnazije v hrvatsko, ampak da hoče ohraniti nemško, kakoršna je dosedaj.

Pogreb Ivana Marije Malalana na Opčelnah se je vršil v nedejo popoldne, udeležstvo je bilo v resnici veliko, kajti zastopana so bila vsa slovenska društva Trsta in okolice; posebno mnogo je prišlo udov društva Edinosti in odbor skoro in corpore se svojim predsednikom drž. poslancem g. Nabergojem na čelu.

Društvo Edinost je svojemu rajnkemu občniku in poverjeniku za V. okraj položilo na rakev prekrasen venec s trakovi v narodnih barvah in z napisom »Politično društvo Edinost v Trstu — Svojemu večletnemu odborniku«. Videli smo še 5 ali 6 drugih vencev od prijateljev in sorodnikov rajnega. Pogreb sam se je vršil takole: Križ, udeleženci, venci, deputacije, na čelu njim predsedništvo društva Edinost, zastopniki uradov in občine, drugi možje, potem pa dolga vrsta žensk. Reči se mora, da se je udeležilo pogreba nad 1200 ljudi. Na obeh straneh rakeve so nosili sveče oličnej gospodje, kakor gosp. Ivan Daneu, A. Kariž, J. Gorjup iz Proseka itd.

Ko so rakev zdignoli, zapel je močan pevski zbor del. podp. društva iz Trsta »Nad zvezdami«. V cerkvi je prav isti zbor zapel »Blagor mu«, na pokopališču pa je domači openski pevski zbor pod vodstvom gosp. Valentića zapel: »Jamica tiha«. Oba zbora sta kaj lepo pela, kar je občinstvo le še bolj ganilo. Pogreb je ureloval g. Eduard Daneu. Opčine pač uže dolgo, ali morda še nikoli niso videle tako lepega, v resnici veličastnega pogreba, ki se je vršil toliko bolj na kristjanski način, ker se je vršil po starejši brez namaske nianh konj in pogrebcev, kakoršne pogrebe uredujejo društva »de pompes funebres« v mestu. Rajniki pa je zasluzil, da mu je društvo, kateremu je bil vedno zvest, skazalo na tak način zadnjo čast, kajti reči se mora, da je uprav društvo Edinost največ pripomoglo, da se je vse tako vršilo, kakor se je.

Ustanovitve hranilnice za mornarje. O priliki razprav enketne komisije glede trgovinske mornarice, govorilo se je tudi o preskrbovanju mornarjev na starost. Vsled tega se tržaška pomorska gospodstva zdaj peča s prašanjem, ali bi mogoče in koristno bilo, v Avstriji ustanoviti hranilnice za mornarje. Na Angleškem so se take hranilnice valed parlamentnega sklepa ustanovile leta 1856 in oskrbuje jih Board of Trade. Na Francoskem so se v letu 1885 z dekretom načelnika francoske republike ustanovili tako imenovani succursales navales in francoske pošte pooblastile, prejemati plačila od mornarjev naj bodo še tako majhna. Tudi v Italiji se pečajo uže z ustanovitvijo takih hranilnic. Sklepov tržaška pomorska gospodstva še ni storila, zato se tudi vlada s tem prašanjem še ni začela pečati.

Pri prvih prihodnjih porotah v Trstu pridejo na vrsto te le obravnave: 10. maja detomor, zatožena Antonija Frandolich; 11. maja uboj, zatoženi Angelo Brussa; 12. maja odpeljanie, zatožen Mihal Sukno.

Prazne učiteljske službe v Istri. Na deske šol v Vodnjani služba nadučitelja prvega razreda in službi dveh podučiteljev; podučni jezik italijanski, in hrvatski; na mešanih šol v Kanfanaru služba nadučitelja drugega razreda in učiteljice tretjega razreda; podučni jezik hrvatski, italijanski obligaten premet; na mešanih ljudskih šolah Promontore in Lisinjan službi šolskih voditeljev tretjega razreda; podučni jezik hrvatski, italijanski obligaten predmet. Prošnje se imajo v šestih tednih vložiti pri c. k. okrajnem glavarstvu v Pulji. Pri podelitvi nadučiteljske službe v Kanfanaru imajo tisti prednost, ki znajo orgljati in to dokažejo z spričali.

Razpisane službe. V Buzetu mesto c. k. sodnijskega pristava; v Trstu pri policijskem vodstvu mesto policijskega agenta s plačo 553 gld. Prošnje do konca m.

Za stare ranjene vojake. Društvo »utečnega križa« za poporo ranjenih v vojski in dela nezmožnih vojakov stanojučih na Primorskem ali v Dalmaciji razpisuje kakor vsako leto tudi letos navadno podpore. Prosilci naj se obrnejo s prošnami na tržaškega župana najdalje do konca t. m. Dotični naj dodajo prošnji spričevalo soseske, v katereji bivajo, spričevalo, da so bili ranjeni v vojski leta 1866 ali v kakošni poznej, in spričevalo o ubožnosti. Sirote takih ranjenih pa bodo morale dokazati tudi vse to o rajncemu roditelju in pa lastno ubožnost.

Tržaške novosti:

Mesec maj je začel tudi v Trstu sicer z jasnim, ali jako mrzlim vremenom; uže 4 dni brije prav mrzla burja in na Nansu je te dni snežilo. Tudi ljubljanski listi tože o jako mrzlem vremenu. Na Dunaji je včeraj sneg nal-taval. Bog zadržaj, da to vreme še kaj časa traje; volje, trta, drevesa — vs. tako lepo stojijo in obeča; Bog varuj nas zmrzline in slane.

Klub tržaških turistov (patrijotično društvo) napravi v soboto 15. t. m. veselico s plesom na vrhu Lovca v prostorih in d orani Ferdinandeja. Veselica obeča biti lepa in je omenjeni klub povabil tudi vsa slovanska društva Tržaška in okoličanska na omenjeno veselico.

Samomor. V ponedeljek o polnoči je iz 4. nadstropja skočila 18letna A. Valle. hči še precej dobrostoječih staršev, in je

na mestu mrtva ostala. Uzrok samomora je bil nek prepir z ljubčkom.

24letni čevljar Alojzij Gombič, ki je stanoval s svojo staro materjo Marijo vdovo Gombič, branjevko, v nekem podstrešju ulice Guilliani se je predčerašnjem obesil; pravijo zaradi boleznj v očeh.

Nesreče. Policija je našla te dni na cesti močno bolana v nezvesti dva delalca, katera sta bila odpeljana v bolnico. — Nek Lloydov mašinist se je nevarno opekli na parniku, vsled česar so ga odpeljali v bolnico. Dva 14letna fantiča, nek Sluga in nek Vidov sta se igrala te dni s puškami, pa sta oba tako ponesrečila, da se morata zdraviti v bolnici. — Delavec Jakob Kacmure iz Litije je ponesrečil na hrpelijski železnici.

Policijsko. Nekega mornarja Dalmatince so zaprili zaradi tepeža. — V neke šnoparji je pijanemu delalcu zmanjkala ura. — Neko malovredno žensko so zaprili zaradi tatvine. Zaradi vagabundiranja po Trstu so zaprili te dni nič manj nego 9 možkih, med temi Ivana C. iz Ljubljane in Petra P. iz Gorice. Nekega ubozega delalca je neznan lumpač osleparil s tem, da mu je prodal dutko za Napoleondor. Te dni so tatovi poskušili vdreti v dva magazina, toda preplašeni so bili na obeh krajih.

Izpred sodnije. Ivan Tence iz sv. Križa, kmet, je bil te dni obsojen na 5 mesecev ječe zaradi posilstva katerega je hotel izvršiti nad 18letnim dekletom Marijo Sedmak.

Veliki sejm v Sežani v ponedeljek dne 3. maja je bil letos izvanredno močno obiskan in živahen, svirala je pri tej priliki na vrtu gostilne. »Tri Krone« izvrstna godba iz Škedenja. Sežana v obče lepo napreduje.

Iz Podgrada nam pišejo, da sta bila Ivan Slosu in Josip Rožić iz Sabonj sodnijski kotar Podgrad (Castelnovo) za zasluge na polju sadjarstva, po c. k. namestništvu v Trstu vsak z 15 gld. nagradjena. Želeti bi bilo, da bi visoko namestništvo večkrat prišlo imelo tako izvrstne gospodarje nagradjevati.

Čitalnica na Grahovem priredi 9. dne maja t. l. točno ob 7 in pol uri popoldne veselico v dvorani g. And. Murovec z sledečim programom: 1. Zvezna. 2. Govor. 3. Popotnik, vgl. H. Volarič. 4. Deklamacija »Dražba«, S. Gregorič. 5. Mihova. 6. Igra »Oprošteni Jetniki«. 7. Uboj. Pri veselici poje »Podmelski zbor«. Vstopnina za neude 20 kr. Dohodek se porabi za društveno zastavo.

V Piranu je bil za praznike pravi boj med civilisti in financerji, zaradi česar so več civilistov zaprili in bode velik proces. Nek financier je hotel nekega posestnika iz Pirana vizitirati, ta se ni dal, od tod boj.

Popravljamo. Od zanesljive strani smo izvedeli, da notica v zadnji številki »Edinosti« od 1. maja t. l. zadevajoča v. č. g. častn. kanonika in prof. Andreja Marušića, kot mons. dr. Valussi-vega nastopnika v prošnji goriški, nima nikake polilage.

Goriške novosti. Za otroški vrt v Gorici nabral je dr. Tonkli v raznih dobrotelnih krogih 500 f., ta vrt jako dobro napreduje, vsled česar je želeti, da bi si tudi tržaški Slovenci osnovali tak vrt. — V Dornbergu ne daleč od Gorice je uže več let lepa navada, da osnuje ondotno prebivalstvo 1. maja razstavo vina. Letos pa bode ta razstava še le v nedeljo 9. maja. Vinotični in nekateri tržaški gostilničarji bi morali obiskati to razstavo, na katerej je razstavljenih vsako leto mnogo najboljših vin, posebno pa uzorno belo vino malvazija. — V nedeljo so bile v Gorici zopet konjske dirke, udeležstvo je bilo veliko manjše, nego na veliki ponedeljek; tudi so se dejanske dirke udeležili le domači prijatelji konj in je g. Tosi iz Škarjana se svojimi ruskimi konji največ premij odnesel. Goriški Lahoni so navadno malenkostni, uprav zato se čudimo da se uže niso spotikali nad ruskimi konji. Torej vendar nekaj napredka.

V Zagrebu se je vršila v petek 30. aprila konečna obravnava zoper dr. Gregorja Tuškana zaradi krivega spričevanja pri znani tožbi dr. Anton Starčevića. Dr. Tuškan je namreč rekel, da je videl, da so se roke vzdigovale zoper bana, a imenoval ni nikoga, danes pa se ima zagovarjati zaradi teh besedi pred sodnijo, ker ban pravi, da se ga ni nihče dotaknil in da deželni poslanec dr. Tuškan ni govoril resnice.

Minolo soboto proglasila se je obsojda dr. Tuškana. Dasi ga je odvetnik dr. Hinkovič izvrstno zagovarjal in ostro umno pobijal obtožbo, vendar vse ni nič pomagalo. Sodišče obsodilo je dr. Tuškana na dve leti teške ječe, na izgubo doktorstva in odvetnikovanja in na plačilo vseh sodnijskih stroškov. Med mnogobrojnim občinstvom čul se je po tej hudi obsojdi globok vzdihljaj »Jezus!« Ko se je sojda proglasila, vprašal je predsednik Cuculić dr. Tuškana, ima li kaj opomniti, na kar je dr. Tuškan dejal: »Moja vest je čista, dal Bog, da bi tudi z vašo vestjo tako bilo«. Predsednik Cuculić: »To bodi naša shrbla. Ko je senat vstal, zaorili so mej

občinstvom burni klici: »Živio Tuškan!« Predsednik Cuculić zakričal je na to mej občinstvo: »Komu nije pravo, neka dojde amo!« na kar se mu je oglašil nekdo izme občinstva »Seveda, da bi še nas zaprili!« Tudi pred sodiščem povdravljalo je občinstvo dr. Tuškana s živoklici. Žalostne prikazni, ki pa menda čistijo vreme.

Iz Spljeta nam piše prijatelj dne 26. aprila: V kratkem vrne se g. Tence v svoj rojstni kraj, v Trst. Do sedaj delal je neprenehoma mej tukajšnjim narodom. Društvo »Zvonimir« katerega pevo-vodja je bil g. Tence, napredovalo je in odlikovalo se neprenehoma. Pridobilo si je vseobčno simpatijo mej tukajšnjo inteligenco; ono je pokazalo kako peti v cerkvi, in s tem dalo je povod tukajšnjemu kapitolu, da se protivi dosedanjemu talijanskemu učitelju, katerega pevci peti so po načinu, kakor spouste cerkev sedanja Italija. Ta učitelj je katic 10 let učitelj v Spljetu, pa je avtonomaš in nemarljiv. No, zagnali so ga in mesto katedralnega učitelja raspisali, in s tem nastopi za Spljetsko katedralno novo aera od glasbene strane. Dosedanji pevec katedralne spuntali so se proti škofu, in niso hoteli nikdar peti, kadar bi bil škof v cerkvi, celo podkupili so one, kateri bi radi peti, in celo napadali so one, kateri so vse eno prili, da se malo po talijansko na koru popačijo. Oh kako žalostno je tukaj radi ovih strank. Vse kar je avtonomaškega (seveda misliti si treba talijansko irredento in domače renegate) v Dalmaciji nič ni drugega, kakor surovost prvega reda, mešana z omiko zadnjega reda.

Za katedralno mesto konkuriralo je 12 učiteljev, mej kterim tudi gosp. Tence, in gotovo bi vdohil le on ono mesto, ako ne bi bil konkuriral tudi Franc Vilhar, katerega prošnja je bila radostno sprejeta. Tence je konkuriral vedoč, da bode odslej učitelj katedralne ob enem tudi učitelj »Zvonimirova«, kajti tako je želelo pol kapitulo in škof. Vilharja nagovoril je predsednik Zvonimirov, ako bi on prevzel učiteljsko, kar je Vilhar sprejel. S prvim majem stopi uže v službo, tedaj dan na dan pričakujemo telegram s njegovega vkrcanja v Spljet. Plača mu bode dobra, nad 1500 gld., tukaj se bode čutil zadovoljnega, kajti Dalmatinci imajo dobro srce.

Gospod Tence pa sedaj v Trstu izda na koji način nekoliko svojih skladeb. On se je s svojimi skladbami jako prikupil spljetske inteligenci in celo škofu.

V nedeljo 2. maja pelo bode prvičkrat društvo Zvonimir kakor katedralno društvo slovesno latinsko mašo. Oni dan bode še Tence orglal in vodil. Najbrže bode pričujoč tudi Vilhar.

Vilhar pride na pravo mesto. On bode stvar ozbiljno vodil, in nadjati se je, da izkoreninij še ostale ljage talianake na glasbenem polju v Dalmaciji. Mislilo se je, da g. Vilhar pride v Ljubljano, pa je za občno stvar še bolje, da pride v Dalmacijo, kder se je začelo vse javno življenje bolj dvigati.

Kruh nebeški ali navod pobožno moliti in častiti presveto Rešnje Telo s trojno mašo in drugimi navadnimi molitvami. Na svitlo dal Janez Zupančič, župnik. Z dovoljenjem visokočastitega ljubljanskega škofijstva. Tretji zopet pomnoženi in zleplani natis. 440 strani. V Ljubljani. Založila družba sv. Vincencija. S dobiva v »Katoliški Bukvarni v Ljubljani« id sicer po naslednjih cenah: Vezan v pol usnji 70 kr., v usnji 90 kr., v usnji z zlatim obrezkom 1 gld. 20 kr. in je tudi v založbi v raznih lepših vezih.

Izdajanje knjige »Kruh nebeški« ima dvojen namen, in sicer v prvi vrsti razširjanje dobre v resnici priporočene vredne knjige, v povzdigo pobožnosti do najsvetejšega Zakramenta; v drugi vrsti je pa disti dobiček odločen v podporo dobrotelnemu »Vincencijevemu« društvu. — Knjiga je popoln molitvenik za vsakaga kristjana in se odlikuje posebno z bogato zbirko spodbudnih molitev na čast presvete Rešnje Telo. Utom v ta namen ustanovljene bratovščine, ki je razširjena po vseh slovenskih duhovnjah, bo molitvenik dobro doš l ter vsem zahtevam zadostoval. Potem bo gotovo ustrezal otrokom, ki gredo k prvem sv. obhajilu.

Veliki požari se zadnje dni v Galiciji zelo množijo. Ni še mrtev pepel mesta Strij, uže je zopet Lisko pokončano. Pogorelo je 290 hiš, mej temi tudi sošišče z vsemi spisi in grad grofa Krasicekega s knjižnico vred.

Požar v mestu Strij je povzročil nepopisljive nesreče. Mnogo ljudi je zgorelo, ali se hudo opeklo, nekateri so zblazneli, drugi so zgubili vse imetje ter oteli le golo življenje. Dan na dan se razglašajo nove nesreče, ki so zadele ubogo ljudstvo. Tu navajamo le one, ki so zadele gimnazijske profesorje: Vodja Misinski, ki je stanoval v šolskem poslopju, zgubil je vse premoženje, pohiše, obleko, perilo in 2000 gld. v državnih obligacijah; profesor Trladzinski je zgubil vse in s težavo rešil le svoje življenje; profesor Lemoch je nesel iz hiše osemdesetletno svojo babico, ko se je vrnil, da otme vsaj nekoliko pisem, toliko da sam ni zgorel; otel je le to, kar je na

sebi imel; suplent Janik z soprogo in 5 otroki je zgubil vse, tako tudi nezmožni suplent Halagarda; profesor Kosinski, slikar, zgubil je vse slike in vso lepo upravo, profesorju Fedusjeviču je zgorela hiša in vse pohiše; asistent Tuzinkievič je oti bolnega svojega očeta iz požara, pa potem ni več mogel v gorečo hišo ter je zgubil vse. Eoako se je tudi gdilo učiteljem ljudskih šol; vodja Holubovič je hudo opečen in njegova hči se je tako opekla, da smrti ne otide.

Roji hroščev ali kebrov. »Salzburger Zeitung« poroča o le: Uže mnogo let ni bilo toliko hroščev, kakor letos. Zadnje nedeljo, zvečer jih je bilo toliko, da so sprehajalci, ki so prišli v njih roje, kar naglo pobegnoli, ker so jim hrošči sedali v lase in brado ter v obraz butali.

Dvorni osel. Franjo I., stari oče našega presv. cesarja, sprehajal se je nekoč v svojem parku ter zapazil nekega človeka delalca, ki je sedel pri svojem malem zemljišču in se jokati. Stopil je k možu ter ga vprašal po uzroku njegovega žalovanja. Mož mu odgovori, da je v zadnji noči izgubil svojo zadnjo pomoč, s katero si je vsakdanji kruh služil, namreč da mu je poginol osel, kateri mu je razno zelenjad svojega zemljišča na Dunaj na prodaj vozil; rekel je cesarju, da mu ni mogoče drugega osla kupiti, ker nema denarja ter da bode moral v prihodnje stradati. Cesar je dal ubozemu možu na ponudbo, naj si izbere potrebni znesek denarja, da si drugega osla vkupi, ali pa je enega lepega in močnega osla iz dvornega hleva. — Ker je Vaše veličanstvo uže tako dobro, — odgovori mož — prosim za potrebn denar, kajti dvorni osli so za me preveliki.

Gospodarske in trgovinske stvari.

Pogozdovanje Krasa v tržašk. okolici.

Iz 10. zvezka poročil kranjsko-primorskega gozdarskega društva posnemamo to le o pogozdovanju Krasa v tržaški okolici:

Komisija za pogozdovanje Krasa za tržaško okolico je od jeseni leta 1882, ko se je ustanovila, pa do konca leta 1885 pogozdila 161'81 hektarov večidel gole kraske zemlje, ter za pogozdovanje potrosila 12.685 gld. Nasajali so se skoraj sami borovci in le nekoliko zemlje se je obsajalo s želodom. Porabilo se je za nasajanje 6'27 738 drevesc in 620 kilogramov želoda. Drevesca so se sadila v grabne, 0'5 metr. široke, 0'3 metrov globoke po 2 metra vsakebi, pa tudi v luknje, 0'3 metrov narazen. Za vsaditev drevesc se je naredilo 522.605 lukenj in grabnov, ki so vsi skupaj 18.943 metrov dolgi; za luknje se je potrosilo 5212 gld., za grabne pa 786 gld. Nasajanje je stalo 3477 gld. in sejanje želoda 255 gld. Da se nasaditev obvarujejo poškodovanja posebno živine, napravili so se v nekaterih krajih suhi zidovi, navadno 1 meter visoki in 0'6 metrov široki in napravili se jih je 6651 metrov, ki so stali 1926 gld. Za zboljšanje nasaditev se je izdalo 895 gld. vsled novih nasaditev in za ponovljene sejave 15 gl. Iz tega se vidi, da je izkopanje 100 lukenj stalo 1 glt. 35 kr., 100 metrov grabnov pa 4 gld. 15 kr.; vsaditev 100 drevesc 55 kr., vsejanje 1 kilograma semena 41 kr. in naprava enega metra suhega zida 29 kr. porek. Od poprejšnje pogozdovalne komisije napravljene umetne kulture so se zboljšale s tem, da se je nasadilo 61.060 drevesc in posejalo 385 kilogr. gozdnega semena kar vse je prizadelo 420 goldi stroškov.

V letu 1885 je bilo pogozdenih 39'6 hektarov zemlje, na katero se je nasadilo 227.090 drevesc in posejalo 235 kilogram. želoda in lavorjevih jagod; lukenj za vsaditev se je skopalo 218.125 in suhega zida se napravilo 3805 metrov.

Nasajanje je stalo 916 gld., luknje za vsaditve 1564 gl., naprava zidov 1056 gl. in sejanje semena 100 gld. Pri golih tleh je bilo treba donasati tudi zemlje, kar je stalo 357 gld. Vsi troški za nove nasaditve znašajo tedaj v tem letu 4003 gl. in opomniti je treba, da so prebivalci iz Bazovice, Boršta in Gročane 68.660 lukenj brez plačila sami napravili. — Za zboljšanje našnjih nasadeb se je v letu 1885 porabilo 151.600 sadik in 200 kilogramov želoda, kar je stalo 885 gld., in sicer za saditve 505 gld., za sejanje želoda 64 gld., za trebljenje lukenj 262 gld. in za popravo zidov 4 gld.

Delovanje nasadbene komisije je bilo načelno na 30 let, v kateri dobi se ima pogozditi 930 hektarov zemlje; komisija je v ta namen vsako leto 6000 gld. na razpolaganje, in s tem se imajo pokriti vsi troški, toraj tudi kupila in razvlastitve.

Po tem računu se ima vsako leto pogozditi 31 hektarov zemlje. V prvih štirih letih pa se je pogozdilo 161 hektarov, tedaj na leto 40 hektarov; in po tem takim bi se pogozdovanje izvršilo v 24 letih, ako ne nastanejo neprevidevne ovire.

Vse to se na papirju bere gotovo lepo, in mi nikakor ne dvomimo, da je name pogozdovanja gotovo koristen in blag; a tega ne moremo zamolčati, da se pri vsem tem tu pa tam prestrežno postopa, da se

